ԳԻԱԳԼԱՐ

Իսթանպոլ իչին՝
Պիր սէնէ մէհիտիյէ 7
Սաքը այ՝ „ 4
Սաքը „ „ 2
Ի՛ „ „ —
Պիր նիւսխէ 20 փարա։

Թաշրալար իչին
Պիր սէնէ, մէհիտիյէ 10
Սաքը այ՝ „ 5
Բոլոր խէբէրէր պէզէ այիտ տիր։

20 ՓԱՐԱ.

Ազատամիտ Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻԻ ԷՐՃԻԵԱՍ

ՀԻԼՈՆԼԱՐ
Պիրինճի տէֆա իչին սաքիրը 3 ղ.
Իքինճի „ „ „ 2 ղ.
Իւչիւնճիւ „ „ „ 1 ղ.

Իլան սրբասընա գոնուլմասան իլանաթ ու իխթարաթըն սաքիրը 5 ղ.
Մէքթուպլար Կ. Թ. Փանոսեան խամինէ եազըլըր
Իսթանպոլտա, Գալաթատա Բէնիչէնպէհ-պազարջընտա Իրմակ խանէնտա Ն. 41։

20 ՓԱՐԱ.

١٢٩٧ ԻԹԼՈՒԼ ١٧ ١٢٩٨ ԶԻԼԳԱՏԷ ٦

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Իսկէնտէրիյէ, 27 սեպտ.

Մէքքէի միւքէրրէմէէն վիրուտ իսէն սոն խապէրլէրէ կէօրէ, օգոստոսուն իքինճի կիւնիւնէն սեպտեմբէրին օնունճու կիւնիւնէ գատար, օրատա եիւզ իւչ քիչի գէլէրաեա ԹուԹուլարագ, եիւզ իքի քիչի վէֆաթ իԹմիշ տիր։

Մօսգուա, 28 սեպտ.

Զարշույի քէպիրտէ տէհլէթլի պիր հարիգ զուհուր իտիպ, եիկիրմի ատէթ ճաղազա միւհԹէրէք օլտու։

ՌԹինա, 28 սեպտ.

Գրալ հաղրէթլէրի՝ մաեէԹինտէ Մ. Գումունտուրօս օլտուղու հալտէ, պու կիւն էօյլէտէ ԱրԹայա տախիլ օլտու. մահէլլի մէզքիւրտէ իւչ կիւն գատար ա. ըամ իտէեէքլէր։ Միւշարէլէյհիմ հաղարաթը Թարաֆը էհալիտէն ֆէվգէլատէ պիր մէսէրրէԹլի գապուլ օլունտուլար։

Սօֆիա, 28 սեպտ.

Բրէնս հաղրէթլէրի աԹի իւլ պէեան ազալարտան միւրէԹԹէպ եէնի պիր Շուրայի տէվլէթ Թէշքիլ էյլէտի. 18 ազա գուրա իլէ ինԹիխապ օլունմուշ, 4 ազա բրէնս Թարաֆընտան նասպ օլունմուշ, վէ 3 ազա տայիմի։

ԲէչլԹա, 28 սեպտ.

ՄահարիսԹան գամարալարընը քիւշտը պու կիւն վագը օլմուշ տուր։

ՆուԹգը գրալիտէ, տէվլէթլէր պէյնինտէ ճէրէեան իտէն հիսսի իսթիմզաճը, պագայի սուլհու իւմտա իԹտիրտիկնի պէեան վէ Թասդիգ գէլմէմշ տըր։

(Լէնտրէ Հէրալտա մախսուս ԲԷԼԳՐԱԴԻ)

Պէլգրատ, 27 սեպտ.

Պէլգրատէն էմրի իւզէրինէ, էլի պէն փէԹրոլ սանտըղը մէվգուտտու պուլունան տէպպոյ գուրպինտէ օլան հաԹապ իսԹիֆլէրինտէն աԹէշ զուհուր իԹմիշ տիր։

Մէզքիւր տէպպոյ իլէ հաԹապ իսԹիֆլէրի քեամիլէն միւհԹէրէք օլմուշ, վէ ճէնապը Հագդը լուԹֆ ու ինայէԹիյլէ, հավա շէհրին խարիճինէ տոզրու էսմէքտէ պուլունտուղունտան, շէհրին պիր գըսմը քիւլիսի խարապիեէԹտէն գուրԹարըլմըշ տըր։

Տօքթօր Էնկլենդէր Բարաֆընտան Լիվանի Հէրալտ զուրնասըյը Նեյր օլունան Բէնկիսինտէ գրէ.

Բէթրէսպուրկ, 27 սեպտ.

ԳօնԹ Իկնաթիէֆ, իւչ իմբէրաթօր պէյնինտէ պիր միւլագաԹ վուգուի իչին, պազը ԹէշէպպիւսաԹտա պուլունուեօր։

Զանն օլունտուղունտա կէօրէ, ֆիքրի մէզքիւր Պէրլինտէ բէք տէ իսԹիհսապ օլունմատաճաղ տըր։

Լօնտրա, 27 սեպտ.

Պիրի բահիպ Շեեի օլմադ իւզրէ մազնունլարտան պէշ իրլանտալընընն Թախիսէյի սէպպի իճրա օլունմուշ տուր։

Ա Ժանս Հավասա Բրէվիզատան 16 սեպ. Թարիխլի պէրվէճհի աԹի եազըլմըշ տըր.

« Պիր վագըԹտան պէրու Բրէվիզատա պուլունան օԹուզ սէքիզինճի ասաքէրի Օսմանլիյէ ալայը, էլի նէֆէրտէն իսարէԹ տէօրԹ պէօլիկ սէնայի ասքէրի վէ միւհիմմաԹը քիւլիսէ իլէ հարէքէթ իԹմիշ տիր։

ՏէօրԹ Թապուրտան իսարէԹ պուլունան ալայը մէզքիւր ՊէրուԹա ազիմէԹ իտէճէք իտի իսէ տէ, մուախթարէն տիկէր պիր ճիհէԹ Թահվիլի վէճհէյի ազիմէԹ իԹմիշ տիր։

Զանն օլունտուղունա կէօրէ, Թարապլուսու Ղարպա մըղտարը քիֆայէ ասքէր կէօնտէրիմիշ տիր։ Հավալիյի մէզքիւրէտէ ասքէր իզամընընն էսապը մուհիպսի ճիտտի օլմագ լազըմ կէլիր, զիրա պուրալարճա ասքէրին վիճուտինէ իհԹիեաճը հագգի օլտուղու հալտէ, պուրատան գալտըրուպ պաշտա նոգԹալարա սէվգի մանասըզ տէյիլ տիր։

Եանեա գոմանտանը տախի Բրէզրինէ ասքէր սէվգ իԹմէքտէ տիր »։

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻՃԷ

Տէվլէթլու Սուլթի բաշա հաղրէթլէրինին քիչլիք քէրիմէլէրի իսմէթլու հանըմ էֆէնտի իլէ խարիճեէ նէզարէթի ճէրիլէսի ումուրը շէհնպէնտէրի միւտիրի. Զիրա էֆէնտինին վէլիմէ ճէմիեէթլէրի պու կիւն իճրա օլունաճաղը էշիտիլմիշ տիր։

Լօնտրա զաղէթալարընընն պէեանը իւզրէ, Թարապուլուս Ղարպ վալիսի բաշա հաղրէթլէրի Թարաֆընտան Տէրիսաատէթ քէշիտէ օլունան Թէլէկրաֆնամէլէրտէ, ասքէր իրսալի ինհա օլունմուշ տուր։

Թունուս միւսթախիֆի Ալի պէյին էլէնֆիտէ պուլունան գօնաղըյը, Մարսիլիա շիրքէթինին մահկամէսի մէզրիտտէ մէվճուտ էմվալինին, աշայիր Թարաֆընտան նէհպ օլունտուղու Աժանս Հավասընընն Թէլէկրաֆ հավատիսինտէն տիր։

Ֆէրիգանը քիրամտան սատատէթլու Սէլսմի բաշա բաշա հաղրէթլէրի պիր պուչուգ այ մէէզունիեէթ իսԹիհսալ իլէ, իԹալեա գումրանեասը վաքօրլարընտան Սիմթօ նամ վաքօր իլէ Սէլանիկտէն տիւն Տէրիալիէեէ մուվասէլէթ իԹմիշլէր տիր։

Եանեա վէ ճիվարը ումում սըհհիեէի ինսանիէ սէր միւֆէԹԹիշի մերիլիա սատատէթլու Էմին բաշա տիւն Տէրսաատէթէ ավտէթ իԹմիշ տիր։

Մ. Էմիլ Կրիւնօ, վէ Ժանկ Մանուսօ նամ ֆաղրիգ աթօրլար, եէրլի շարապլարը կիւզէլլէթիպ, Պօրտօ վէ ճէնուպի Ֆրանսա մահսուլարընա բէգ ապէթ իԹտիրմէյէ պիր Թարիգ պուլուպ, իշպու Թարիգ, Բարիտտէ մազհարը Թագտիր, վէ Թիճարէթի մահէլլիյէյէ ֆայիտէ, վէ սուհուլէթի պատի օլտուղու, Ֆարտա օգունմուշ տուր։

Կէչէն ճիւմաա կիւնիւ ագշամընը, վէ ֆէրտասը ճիւմաա իրԹէսի կիւնիւ Օտէսատան վիրուտ իտէն Թէլէկրաֆլար Գարատէնիզտէ շիտտէթլի պիր ֆուրթունա Թէհլատիւս իԹտիյինի իշար իտիեօրար իտի, հալ պու քի բաղար կիւնիւ իսԹանպոլտա հավա բէք կիւզէլ օլուպ, բազարտան սոնրա պիրտէն պիրէ գէշը խապէր վիրիրճէսինէ պիրուտէթ հիւքմ իտիպ, իւչ տէօրԹ կիւն տէվամ իտէկէլտէսի, մէզքիւր ֆուրթունաեա տայիր վագը օլապիլէճէք ատէմի իԹիմատը իզալէ իԹմիշ, մա մաֆիհի, հավալարընը պէյլէ պօզուլմասընտան, շու Թէսէլլիյի սահիհիմիզ վար տըր քի, սուլար պէլլանըպ էլպապը վարիտաԹընը իշԹիքեաասընը միվէտտի օլան սըգընԹը միւնտէֆի օլտուղու կիպի, ֆուգարալար տախի պիր պիչիք պէլատան գուրԹուլմուշլար, վէ պէլքի նիզուլու պարան միւնգաԹի օլմաերպ գըշա գատար պիր տահասու գահԹը հիսս օլունմաեաճաղ տըր։

ԹահԹ էլ հըֆզ կէԹիրիլմիշ օլան Զէհիրզատէ Գասըմ բաշա ալէյհինտէ տէվլէթլու Նասրը բաշա հաղրէթլէրի Թարաֆընտան օԹուզ ալԹը պին լիրալըգ պիր տավա աշտրըղը, վէ Գասըմ բաշա ալէյհինտէ մէպ. լաղը մէզպուրուն իԹասընա հիւքմ լահրդ օլտուղու, պագը էվրագը հավատիսատ միւնտէրիճ իսէ տէ, ալընան մալիմմաթա կէօրէ շայիսի մէզպուրէ եանլըշ օլուպ, Զէհիրզատէ Գասըմ բաշա տէվլէթլու Նասրը բաշա հաղրէթլէրինտէն Թագվինաթ տավասընա գալդըշարագ, Տէրսաատէթ մահքէմէյի իպԹիտայէսի, էսասէն պէօյլէ պիր տավայա գրեամ օլունմասընա մահէլլ օլուպ օլմասընընը լէտէթ Թէագիպ, պու տավայա մահէլլ օլմատըգընը իլամ իԹմիշ, վէ մէհքէմէյի իսԹինաֆիյէ տախի պու իլամը Թաստիգ էյլէմիշ իսէ տէ, մուախիարէն մէհքէմէյի Թէմեիզ մահքէմէյի իսԹինաֆիյէսինին գարարը վագըինի նագզ էյլէյիպ, անճագ պու նագզը հավի օլարագ, մահքէմէյի Թէմեիզ էիզիյէսինին վէրմիշ օլտուղու նագզ իլամընա տէվլէթլու Նասրը բաշա հաղրէթլէրինին վէքիլի Թարաֆընտան իԹիրազ, վէ իԹիրազը մէզպուր մահքէմէյի Թէմեիզ Թարաֆընտան գապուլ օլունմուշլա, քէյֆիեէթ եէնիտէն Թէտգիգ օլունտուղտա, վէրիլէն նագզ իլամընընն գանունա ատէմի մուԹապագաթը Թահապգուզ իԹմէկլին, նագզ հիւքմինին կէրի ալընմասընա գարար վէրիլտիյինտէն, պիտայէթ վէ իսԹինաֆ մահքէմէլէրինին հիւքմլերի Թաստիգ օլունաճաղը տէրքեար պուլունմուշ տուր։

Եունան Թահտիտի հուտուտ գօմիսիոնու ազասընտան Ֆրանսըզ միրալայը Մ. Լամոռէ, Ֆրէսինէ գումբանեասը վաքօրլարընտան Այժէրի նամ վաքօր իլէ տիւն Իզմիրտէն Տէրալիյէեէ մուվասըլէթ իԹմիշտիր։

Լա Թիւրքիտէ կիօրիւլմիշտիր. Գարասաղըն շարգ Թարաֆընտաքի հուտուտունուն ԹագԹիյի իչին Պապը Ալիեէ իւչ լայիհա Թագտիմ օլունտուղու միւսԹախպէր տիր։ Պիրինճի լայիհա օսմանլը մուրախասալարը Թարաֆընտան Թագտիմ օլունուպ, մէճլիսի խաս Թարաֆընտան Թաստիգ օլունմուշտուր։

Իշպու բրօժէտէ խաԹԹը հուտուտ ՄէԹաղոշ վէ Մարգօման Թարաֆլարընտան կէչիպ, զիրը օլունան իքի մահալ մէմուրի մահրուսէ տախիրինտէ գալաճագ տըր։

Իքինճի լայիհա Ռուսիա Թարաֆընտան Թագտիմ օլունուպ, իշպու լայիհա մուճիպինճէ, մէզքիւր իքի մահէլլ Գարատաղա Թէրք օլունաճագ, վէ Հիւթի վէ Կրօտի գապիլէլէրի տէվլէթի այիեէ իլէ Գարատաղ պէյնինտէ Թագսիմ օլունաճագ տըր։

Իւչինճիւ լայիհա Գարասաղ պէյի Թարաֆընտան Թագտիմ վէ զաեէթ Թարաֆտարանէ Թանդիմ օլունմուշ տուր։

Ֆրանսատա, Թունուս մէսէլէսի կէԹիքճէ էհէմմիյէթ քէսպ իԹմէքտէ տիր, չիւնքի, հիւքիմէթ գարշը էֆքեարտա պուլունան ֆրրգալար, մէզքիւր մէսէլէեի, քէնտիլէրէ պիր սէրմայէ իԹմէքտէ տիրլեր։ Պունլարըն իԹիգատ վէ էֆքեարընճա, Թունուս իշի Ֆրանսաեա պիր պարը կիրան օլմուշ տուր, վէ հէր նէ գատար, հիւքիմէթ իշի բարլագ վէ շէրէֆլի սուրէթտէ կէօսԹէրմէքտէ իսէ տէ, պունլարընինանմագ իսԹէմէտի բլէրինտէն, տանիմա չիւբհէ իպրազ իԹմէքտէ, վէ օլ պատտէ լԹէֆԹիշ վէ լԹահգըգաթի իճրասընը խատտա էյլէմէքտէ տիրլեր։

Մէքքէտէ պաշ կէօսԹէրմիշ օլան գօլէրա իլէԹի, էվրօպատա պուլիւք Թէլաշ վէ իզԹիրապը տէրօսի մուճիպ օլմագտա տըր. չիւնքի պիր Թարաֆտան, եալընըզ մահէլլի մէզպուրատաքի գօլէրատան գօրգուլմագտա իքէն, չիմտի պիր տէ Ռուսիատան պաշ կէօսԹէրմէսի խապէրի ալընըրղընտան, մէզքիւր իզԹիրապ տահա զիեատէ արԹմատեա պաշլամըշ տըր, վէ պու գօրգու վէ Թէլաշա պաշլըճա սէպէպլիյէթ վիրէն շէյ, Մէքքէ Թարաֆընտա, Թէտապիրի լազըմէնին իճրասընա լաեէրգ.ալա պագըլմագտա օլմասընը հալտէ, պու կիւնլէրտէ իսէ, պինլէրճէ հաճիլէրին, տէօրԹ Թարաֆա եաեալմագտա օլմասը տըր։ Ղազէթալար, 1865 տէ վէ 1866 տա, ԻսԹանպոլտա 80 պին նուֆուս շու իլէԹի մախտֆէտէն Թէլէֆ օլտուղու տէր խաԹըր իլէ, ԹահԹը նազարը տիգգաթա ալընմասընը նասիհաթ իԹմէքտէ տիրլեր։

Մէլանիքտէ պիր չիֆԹիքտէ իգամէթ իԹմէքտէ օլան պիր Ալմանեալը, հէր նասրլ իսէ, էյզրեա արգասընտան կէզմէքտէ պուլունան պիր պէօլիւկիւն նէֆէրաԹընտան պիրինի վուրմուշ, վէ մէրգում, մուճրիմ սրֆաթ.ալա, հիւքիմէթ Թարաֆընտան տէրտէսԹ վէ Թէվզիֆ իտիլտիքտէ, Ալմանեա գանօլաԹօսու Թարաֆընտան, մէրգում, պիր սուրէթի մէչրուատէ քէնտույի միւտաֆտա իԹմիշ օլմասը միւնասէպէԹլէ, ասքէր եաքէնտույի միւտաֆտա իԹմիշ օլմասը միւնասէպէԹլէ, ասքէր եարալանմըշ օլտուղունտան, պիր շէյ լազըմ կէլմէզ տէնիլէրէք, սերպէսԹ պրագըլմասը իտտաա իտիլմիշ տիր։

Էվվէլկի սալը կիւնիւ սաաԹ օն պուչուգ բատատէլէրինտէ, Իւսկիւտարը Մէհմէտ բէյիին բաքիպ օլտուղու օթուզ եէտի նիւմէրօլու քէպիր մավունա տէրունինտէ պէշ քիմէսնէ պուլունուպ, պունլարտան ԱքօսԹօլուն Իւսկիւտարտան Թօքհանէտէ պէյլիք գասապհանէյէ կէԹիրմէքտէ օլտուղու օն եէտի ատէտ գարա սըղըր հումուլէսիյլէ, Պէշիկթաշ էօնիւնտէ շիտտէԹլի հուպուպ իտէն եըլտըզ գարաեէրինտէն մավունանըն եէլքէնի աչըգ պուլունմասը ճիհէԹլէ տէվրիյտիյի, վէ իչինտէքիլէրին ղարգ օլմագ Թէհլիքէսինտէ պուլունտուգլարը միշտհէտէ օլունմադլա, տէրագապ իզզէտտին վաքօրը հիւմաեունունտան տէօրԹ ատէտ ֆիլիգա իլէ Գարապաշ իսկէլէսինտէն պիր իսԹինպօթ եէԹիշէրէք, վէ ԻսԹանպօլ վաքօրը հիւմաեունունտան կէօնտէրիլէն ֆիլիգա տախի իւզէրլէրինէ կիտէրէք, կէրէք Թայիֆէլէր իլէ միւշԹէրիլէրին վէ կէրէք սըղըրլարընը քեաֆֆէսինի գուրԹարըլըղը, վէ մէզքիւր իսԹինպօթ մավունայը Գապաթաշ իսկէլէսինէ չէքտիյի իշիտիլմիշ տիր։

Բրուսիա տէվլէթի ֆէխիմէսի Թէպասընտան, Մ. Գայլէհլէրի պիլ միւնազաա Թիւֆէնկ էնտախթի իլէ, ճէրհ իԹմէսինտէն տօրատը, ճինաեէԹլէ իԹԹիհամ օլունան, էրէն քէօյիւ սաքինլէրինտէն, Աւետիսին օղլու ֆիրարի պաղճը Կարապետին իճրա գելընան մահքէմէսի ղըեաքիեէսի նէԹիճէսինտէ, մէրգում գաԹլ գաստի իլէ, միւմանլեէն Մ. Գայլէհլէրէ Թիւֆէնկ էնտախթի իտէրէք ճէրհ իԹտիկի սապԹի օլմաղլէ, գանունը ճէզանընընեիւզ սէքսէնինճի մատատսինէ Թէվֆիգան, մէրգում Կարապետին հարէքէթի միւսպիԹէսինտէն տօրատը, իւչ սէնէ միւտատէթ քիւրէկ ճէզասը իլէ միւճազաթ օլունմասընա, ղըեապէն վէ միւԹԹէֆիգէն հիւքմ օլունմուշ տուր։

Սիլիվրիտէ, Գարա պուրուն ԽրիսԹաքինին գահվէսինտէ, կէչէնլէրտէ Գէորգ իսմինտէ պիրիսի մէճլուհէն վէֆաթ իԹմէսի իւզէրինէ, մէրքէզի զապԹատան օլունան Թահզրգաթ, Նիգօլա իսմինտէ պուլունան գահվէճի չըրաղընընն, քիմին օլտուղունու պիլմէտիկի պիր էճզայը Թիւֆէնկի գահվէտէն չըգարըր իքէն, ԹէԹիկի գաբուեա Թօգունարագ; վէ տէրագապ աԹէշ ալըպ, մէրգում Գէորգուն միւԹէսսիրէն վէֆաթընա սէպէպ օլտուղու, մէրգում Նիգօլանընն իԹիրաֆը իլէ սիւպուԹ պուլտուղու իշիտիլմիշ տիր։

Տիւն էօյլէ վագԹը քէօբրիւ պաշընտա Թայեինաթ նագլինէ մախսուս, տէօրԹ աԹ դօշուլմուշ օլան պիր արապա, ԶիֆԹէ սարայար ատրասընտա օթուրմագտա օլան իքի գօլԹուգլու պիր ալիլէ մէհաճիր գատընընը չիյնէ.լիպ, իքի Թէքքէրլէկի իւզէրինտէն կէչմիշ, վէ մէրգումէ աղըրճա գապա էԹինտէն մէճրուհէ օլարագ, նագլ օլունմուշ օլտուղու իշիտիլմիշ տիր։

(Ումուրը սըհհիեէ մէճլիսի Թարաֆընտան)

Մէքքէյի միւքէրրէմէտէ գօլէրա իլէԹինին զուհուր էյլէտիկի իշար օլունմուշ, վէ Ատէնտէքի գօլէրատան տօլաեը, պահրը Ահմէր սէվահիլինտէն կէլէնլէր զաԹէն իտարէեի սըհհիեէի Մըսրրիեէճէ գարանԹինաեա գօնուլմագտա պուլունմուշ օլտուղունտան, սէվահիլի մէզքիւրէտէն կէչիպ տէ, Մըսրրտա գարանԹինասընը իԹմամ իԹտիքտէն սոնրա, գանալ Թարիգի իլէ պահրը Սէֆիտ իսկէլէլէրինէ վիրուտ իտէճէք սէֆոյինին իհԹիեաԹէն գըրդ սէքիզ սաաԹ գարանԹինաեա վագը, վէ մէմալիքի Մըսրրիեէնին պահրը Սէֆիտ լիմանլարընտան վիրուտ իտէճէք պիլ ճիւմլէ սէֆայինին տէրունլէրինտէ պուլունանլարը, եալընըզ Թապիպ մարիֆէԹի իլէ մուայէնէ օլունմասը, վէ պահրը Ահմէրտէն կէլիպ տէ, իտարէեի Մըսրրիեէ Թարաֆընտան վագ իտիլէն գարանԹինաեը իճրա ու իքմալ իԹմէքսիզին, գանալ Թարիգի իլէ պէրի Թարաֆա կէչէճէքլէրին, Թէհաֆիւզիանէ մէվզ իլէրինտէն պիրինտէ, գօրէրա նիզամնամէսի մուճիպինճէ, գարանԹինաեէ գօնուլմասը, Հատտէտէ Գումրան ատասընտա իճրա օլունմագտա օլան իճրաաԹ, վէ Թէտապիրի գատար սըհհիեէնին հաֆԹաեը.աԹիեէ ալէա հալուհիւ իպգասը խուսուսլարընա, մէճլիսի ումուրը սըհհիեէճէ գարար վիրիլէրէք, իճապաԹը իճրա գելընմըշ օլմաղին, իլանը քէյֆիեէԹէ իպԹիտար գելընը։

ՔԻՒՐՏԼԷՐ

Քիւրտ գապիլէլերի արասընտ քարգլը քարգլը սընբքլար պուլունուր։ Պիր թագըմ սիւսիւ վէ տարաթլը սիւվարիլէր իլէ կէզէն, վէ էօթէտէն պէրու ասըլզատ թանըլըպ էճտատընտան պիր չօգ մէշհուր զաթլարը իսմէրինի իֆթիխար իլէ եատ իտէն, վէ գապիլէլերի թարաֆընտան էն զիեատ ըրատէթ ու իհթիրամա մազհար օլան միւթէհայիզանընտան պէտ իլէ, ֆագը ու զարուրէթտէ եաշաեան, վէ կէրէք հիւքիւմէթի մահէլիեէ կէրէք միւթէսալիթ Քիւրտլէր եիւզինտէն էնվաի զուլմ ու թէատտիեաթա տուչար օլան, վէ ըաեա տէնիլէն պիչարէլէրէ վարանատէք, միւխթէլիֆ սընբքլար վար տըր։

«Քիւրտ կիպի ահմագ» տէմէք թիւրքլէր արասընտա պիր տարպը մէսէլ օլմուշ տուր, լաքին, պէն Քիւրտլէրին ահմագ օլտուգլարընը զանն էթմէմ։ Վագտա Քիւրտլէրին էքսէրիսի մէարիֆտէն պիպէհրէ օլուպ, օգուր եազարլարը ազ տըր. լաքին, կէօրտիւյիւմ թէրպիեէլի Քիւրտլէրին ագլ ու տիրայէթլէրինէ հայրէթտէ գալմըշըմ։ Մէսարիֆ արզուսու Քիւրտլէրէ տախի սիրաեէթ էթմիշ տիր, վէ պիր գաչայ էվվէլ Վան ճիհէթի իսլահաթընա մէմուր օլան գօմիսէր եէտինտէ 40,000 գատար Քիւրտլէրին 17 նէֆէր ըուէսասը միւհրլէրիյլէ պիր մազպաթա կէօրտիւմ։ Պու մազպաթատա Քիւրտլէր քէնտիլէր իչիւն մէքթէպլէր թէսիսինի, հիւքիւմէթի Սէնիյէտէն իսթիտա, վէ պու մէքթէպլէր իչիւն լազըմ կէլէն մէսարիֆի քէնտիլէր թէսվիյէ էթմէյի վատ էթմէքտէ իտիլէր։ Քէզալիք մէզքիւր մազպաթատա Քիւրտլէր գուրատան մուաֆ օլմագ իւզրէ, Քրիսթիյանլարտան զիյատէ պէտէլաթը ասքէրիյէ իֆգասընը տէրիւհտէ էթմիշլէր իտի։

Քիւրտլէր պիթ թապիա միւսաֆիրփէրվէր տիրլէր, վէ զանընջմա միւթէասսիպ տէյիլլէր տիր, լաքին սաիր Միւսիւլմանլար կիպի Քիւրտլէր տախի, քէնտի ճիսմանի վէ ըուհանի ըէիսլէրինտէն թահրիք օլունտուգլարընտա, սոն տէրէճէ թէասսիւպէ վարբրլար։ Քիւրտլէր պէօյլէ թահրիք օլունտուգլարը թագտիրտէ, նէ տէրէճէ զուլմու զատարէտպիտիքէրի մուհարեպէի ախիրէ եանասընտա վուգու պուլան սուի հարէքէթլէրինտէն աննաշըլտը։ Օլ սուի հարէքէթլէր մուհարեպէ վէ ինթիգամ սեպեպլիյլէ իտի։ Զաննըմա կէօրէ գըրդ սէնէ էվվէլ Քիւրտլէր վէ Քրիսթիյանլար եէքտիկերինէ տահա զիյատէ տօսթ իտիլէր, վէ չիմտի օնլար արասընտա պուլունան խուսուսէթ, պաշլըճա թիւրք մէմուրլարընն թահրիք ու թէէսսիրինտէն նէշէթ էթմիշ տիր։ Հէր հանկը հիւքիւմէթ թարաֆընտան Քիւրտլէրին իզդրարը իլէ Քրիսթիյանլարը թէրֆիի հալինէ թէշէպպիւս էտիլիրսէ, օլ խուսուսմէթին տահա զիյատէ արթմասընա սեպեպ օլուր։ Պէն Քիւրտլէր իլէ միւլագաթլամա, Ինկիլիթէրրա տէվլէթինին էմէլի, կէրէք Քիւրտ վէ կէրէք Քրիսթիյան էհալիսին ըէֆահը հալիյլէ հիւանի իտարէլէրինտէն իպարէթ օլտուղունու պէեան իլէ, մէզքիւր խուսուսմէթի էքսիլթմէյէ չալըշմըշ իմ։

Մէմուրինի Օսմանիյէսին իթիմատ օլունաճագ խթաթիսթիգլէրի օլմատըղընտան կէօչէր վէ միւթէվաթթին Քիւրտլէր մըգտարընը թագրիպէն օլոուն թայեինի չօգ կիւճտիր։ Իշտու եաղ մէվսիմինտէ Վանտա պուլունտուղում սըրատա, Վան վիլայէթինտէ միւթէվաթթին, աշիրէթ Քիւրտլէրին խանէլէրինին եախօտ չատըրլարընը մըգտարընը միպէյեին պիր ճէտվէլինի գօմիսէր Եուսուֆ փաշատան ալտըմ։ Պունլարըն եէքիւնիւ 8,590 խանէ եախօտ չատըր տըր, վէ պիր չատըր ալթըշարնուֆուս իթիպարը իլէ Վանն վիլայէթինտէ 60,130 նուֆուս աշիրէթ Քիւրտլէր օլուպ, պունլարտա գուրայի ասքէրի ուսուլու ճարի տէյիլ տիր։

Էն պէօյիւք գապիլէլէր պունլար տըր։

1. Հարթուշի աշիրէթի 2,130 խանէտէն իպարէթ օլուպ, պիր չօգ գազալարա եայըլմըշ տըր։

2. Հայտէրանը Ապազայ 800 չատըր օլուպ Վան կէօրիւնիւն շիմալի շարգ թարաֆընտա սաքին տիրլէր։

3. Հայտէրանը Էրտիշ վէ Ատիլճիվաշ 1,000 խանէ օլուպ, Վան կէօրիւնիւն շիմալ ճիհէթինտէ սաքին տիրլէր։

4. Մաքուրի աշիրէթի 800 չատըր օլուպ, Իրան հուտուտունտա սաքին տիր։

5. Միլան աշիրէթի 450 չատըր տըր։

Պունլարտան մատատա օն տօգուզ քիչիւք գապիլէլէր պուլունուպ, հէր պիրի 100 չատըրտան 400 չատըր գատար թախմին օլունուր։

Վան վիլայէթինտէ Միւսիւլմանլարըն նուֆուսու, ըէսմի մայիւմաթա կէօրէ 175,000 օլուպ, պունլարըն 15,000 նուֆուսու նէֆսի Վանթիւրքլէրի հիսապ օլունտուգտա, պագը գալան 160,000 նուֆուսուն 100 000 նուֆուսու աշիրէթ օլմայան Քիւրտլէրի սայապիիրիզ։ Լաքին, կէչէն սէնէքի գահթ հասէպիյլէ պունլարտան 10,000 նուֆուս գատար թէլէֆ օլտուղու թախմին օլունուր։

Պիր գաչ սէնէ էվվէլ Էրզրումտա Ռուսիա գօնսօլոսու օլան Մ. Եապա, սալթ Հէքքեարիտէ պուլունան աշիրէթ Քիւրտլէրինի 159 600 նուֆուս հիսապ էթմիշտիր։ Ֆագաթ, կէօրիւնիւր քի միւմանիլէյհ աշիրէթ օլան Քիւրտլէր իլէ աշիրէթ օլմայան Քիւրտլէրի թէֆրիգ իթմէյէրէք, մէզքիւր հիսապը էթմիշ տիր, վագտտա աշիրէթ օլան վէ աշիրէթ օլմայան Քիւրտլէր գօյայճա թէֆրիգ օլունմազլար։ Մէյեար Քիւրտլէր պալատէքի հիսապ տախիլինտէ տէյիլ տիրլէր։

Մէյեար Քիւրտլէրին պաշլըլարը պունլար տըր.

Հէրքի աշիրէթի 24,000 նուֆուստան իպարէթ օլուպ, պագէն Իրանտա վէ պագէն Մուսուլտա գըշլարլար, վէ եաղըն կէվերէ եայլայա չըգարլար։ Հարթուշի Քիւրտլէր 6,000 նուֆուստան իպարէթ օլուպ, եաղը ճուլամերկ ճիվարընտա կէչիրիրլէր, վէ Մուսուլտա գըշլարլար։ Նէգագ աշիրէթինին պիր գըսմը տախի Իրանտա գըշայըպ, եաղը Վան վիլայէթինտէ կէչիրիր։ Պու սէնէ (եանի կէչէն սէնէ) Պաշգալէտէ օլ գատար զուլմ ու թէատտի իճրա էտէնլէր, մէզքիւր աշիրէթին Իրանը գըսմը իտի։

Քէզալիք չիմալ ճիհէթինտէ Պայազիտ սանճաղընտա ճէլալի աշիրէթի պուլունուպ, պունլար գըսմէն Ռուսիա վէ Իրան, վէ գըսմէն Թիւրքիա մէմալիքինտէ սաքին տիրլէր։ Ինկիլիզ գօնսօլոսու միւթէվէֆֆա Մր. Թէյլը, օն սէնէ էվվէլ շէօյլէ եազմըշ տըր.

«Հէման պիր գապիլէտէն օլան Քիւրտլէրին պէօյլէ այրը այրը տէվլէթլէրէ մէնսուպ օլմալարը, վէ Իրան վէ Թիւրքիա հուտուտունուն գաթիյէն թայեին օլունմամասը չօգ տէֆա տէվլէթի Օսմանիյէ վէ Իրան պէյնինտէ իխթիլաֆա սեպեպ օլուր։ Պագը գապիլէլէր իլի մէմլէքէթի տախի քէնտի վախանլարը սայըզլարընտան, խթէտիքլէրի եախօտ իշլէրինէ կէլտիկի վագթ, եանի եա մէտարը մնաշ պուլմագ վէ եախօտ իլի մէմլէքէթինտէն պիրիսինտէ իճրա էթտիքլէրի խապասաթը ճէզասընտան գուրթուլմագ իչիւն, հուտուտուն պաղէն պէրի թարաֆընա կէչիրլէր։ Պունլարտան վէրկի թահսիլ օլունմագ իսթէնիլտիքտէ, եախօտ ասքէր եազըլմաղա իհգար իտիլտիքլէրինտէ, եախօտ գապահաթտա պուլունտուգլարընտա, Թիւրքիատա իսէլէր Իրանա, վէ Իրանտա իսէլէր, Թիւրքիատա հիճրէթ իսէրլէր։ Ասայիշ վէ ինթիզամ թէէսսիսի իչիւն, գուվվէի ասքէրիյէ իսթիմալինտէն տախի ֆայիտէ հասըլ օլմայօր, զիրա մէմուրինի միլքիյէ վէ ասքէրիյէ ասրասընտա պուլունան ըէգապէթ վէ նիզա հասէպիյլէ, մէմուրինի միլքիյէ վաղիֆէլէրինի լայըգը վէճհ իլգրէ իֆա իտէմէյօրլար։»

Էրզրումտա վիլայէթինտէ Պայազիտ սանճաղընտա պուլունան պաղը գապիլէլէր միւսթէհնա օլարագ կէօչէր աշիրէթ պուլունմայըպ, գօնսօլոսու պուլունտուգում տաիրէնին ճէնուպ թարաֆընտա, եանի սահրա հուտուտունտա Արամինէ հրէյն օվալարընտա գըշլարեան, վէ եաղըն շիմալ ճիհէթինտէրի տաղլարընն եայլալարընա չըգան պէօյիւք գապիլէլէր վար տըր։ Ղարպ թարաֆընտա Քիւրքի աշիրէթի 1,200, Միլլի աշիրէթի 1,000 չատըր վէ Գարակէչի աշիրէթլէրի վար տըր։ Պու Քիւրտլէր Քիւրտլէրին ալէյքսէր սաքին օլտուգլարը տաղլար, վէ Արապլարընն սաքին օլտուգլարը սահրա արասընտա պուլունան Արապլարա թապի տիրլէր։ Շարգ ճիհէթինտէ վէ Մէքրինին ճէնուպ թարաֆընտա տաղլարընն էթէքլէրինէ գատար, Պէտէվի Արապլար վար տըր, եանի 1,000 չատըրը օլան Թայ աշիրէթի վէ Շէմար աշիրէթի վար տըր։ Տիյարպէքիրին շարգ թարաֆընտա Շամ վիլայէթինտէ Բաճկօթանը աշիրէթի 500 չատըր օլուպ, պունլար Շամի (Պիշէրի) թարաֆլարընտա գըշլարլար, վէ Սասուն վէ Մուշ թարաֆլարընտա (Պիթլիս վիլայէթի) եայլայա չըգարլար։ Տահա զիյատէ շարգ ճիհէթինտէ ճէզիրէ ճիվարընտա 150 խանէտէն 800 խանէ գատար պաղը սէյեար աշիրէթլէր վար տըր։

Մէյեար Քիւրտլէրին ճիմէնի 100,000 նուֆուսան զիեատէ թախմին օլունուր, լաքին շիմտիքի ազ վէ նահէմամ մուլումաթըմըզ, սահիհ մըզ տարը պէեան էթմէյէ զայրի քեաֆի տիրլէր։

(Ա-եո-քեր)

ԱՏԱՆԱՏԱՆ ԴԻՐ ՄԷՔԹՈՒՊ

Պունտան իքի մահ գատար էվվէլ մէքթէպիմիզ շակիրտանընտան Ստեփան Նամընտա վէ թագրիպէն 14 եաշընտա պիր չօճուգ, սօգագտա կիտէր իքէն, դուտուրմուշ պիր քէօրէք պիրտէն պիրէ չօճուղուն իւզերինէ սրչբրաեբպ պուրնունտան գաբար։ Ճէսուր չօճուգ քէօրէյին պօղաղընտան դավրաեբպ օնու եէրէ սէրէր իսէ տէ, քէօրէք չօճուղու պիր գաչ եէրինտէն տախի ըսըրը։ Պիչարէ չօճուգ քէօրէյին գուտուղ խուսկինի իչիթմիքտէ, ճէսարէթինի զայպ էտիպ գօրդուսունտան տիթրէմէկէ պաշլար։ Պու քէօրէք Ստեփանան մատատա իւչ Ամիսլիման չօճուղունու տահա ըսրրը, վէ օլ չօճուգլարտան իքիսի պէշ օն կիւն զարֆընտա, Ստեփան իսէ 55 կիւն սոնրա վէֆատ իսէրլէր։ Տիկէրի հալա սաղ տըր, Ալլահ վերէ իսի տէ գուրթուլա խախ։

Առանանընն չարշը վէ սօգագլարընտա պիր չօգ իլլէթլի քէօրէք պուլունուպ, պալատէ զիքր օլունան գուտուղ քէօրէք պունլարտան պիր գաչընը տալամըշ տըր տէյուդօրգուլար։ Տարտա վէ օվատա շագիլեր թարաֆընտան պիրի դախիլ օլունաճագ օրտա։ Հէր քէս եօլճուլուգ էթմէյէ խէվֆ էտէր, Լմեիյէթ գալմատըզը իչիւն մըրըլտանընը, վէ հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ օլունուրտա, նէ աճայիպ տիր քի, շէհրին օրթա եէրինտէ գուտուղ պիր քէօրէք տէօրթ չօճուղու եարալար։ Իչիւնիւն պիլտէն էօմրիւ թէյինի քէսէր տէ, ենէ սօգագ լարտա էհթիյէթ օլմատըղընտան թէչէքի օլունմազ, վէ էհալինին մուհաֆազասը իչիւն պիր թէտպիր տիւչինիլմէզ։

ՍԻԼԻՒԻԱԼԸ

Ատանա, սեպ. 8, 1881 (Քեղ)

ԱԶԳԱՑԻՆ

Պիր գաչ առաջնորդլարը, պիրէր ազվիեաթ թահրընտա օլարագ, Պապը ալինին էմր ու միւրատը իւզրէ, պուրաեա չաղրբլըգլարը, վէ հալէա պուրատա պուլունտուգլարը մալիւմ իլքէն, պու տէֆա, մա թէէսսիւֆ խապէր ալընտըղընա կէօրէ, Էրզինկեան առաջնորդու Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոսուն տախի, միւֆիտիք ազվիյաթը, պուրաեա ճէլպինէ տայիր, Բաթրիգխանէյէ, Պապը ալի թարաֆընտան թէզգէրէյի աալի կէլվիշ, վէ Սրբազան Պատրիարք Հայը հաղրէթլէրի թարաֆընտան տախի, պիր թագրիր եազըլարագ, միւմանիլէյհ եպիսկոպոսուն, տէվլէթէ վէ միլլէթէ սատըգ պիր մէէմուր պուլունտուղու, վէ մէզքիւր ազվիեաթըն, մահղա պիր զարագ էսէրինտէն իպարէթ օլտուղու, պէեան գըլընմըշ տըր։

Վէ պունուն մուզայիրի օլարագ, մուգատտէմլէրի, Մէրզիֆուն առաջնորդու Գեր. Եղեսեան սրբազանը տախի պուրաեա ճէլպինէ տայիր, Պապը ալի թարաֆընտան, Բաթրիզխանէյէ էմր օլունմուշ իքէն, պու տէֆա, հէր նասըլ իսէ, եանի, քիմ պիլիր, Եղեսեան սրբազան, նէ եօլտա իֆատէյի հալիլէմիշ պուլունտուղունտան, միւմանիլէյհ սրբազան, Բաթրիզխանէ թարաֆընտան պուրաեա չաղրբլարագ պէլէնիմէքտէ իքէն, պու տէֆա Պապը ալի թարաֆընտան, տէվլէթէ վէ միլլէթէ ֆայիտէլի պիր զաթ օլմասը պէեանիլլէ, չաղրբլմաեբպ, օրատա գալմասընա տայիր պիր էմրի ալի վիրուտ իթմիշ օլտուղունտան, քէզալիք, սրբազան Պատրիարք Հայը հաղրէթլէրի թարաֆընտան, Պապը ալիեէ պիր թագրիր թահրիրլիյլէ, միւմայիլէյհին տէվլէթէ վէ միլլէթէ եարար պիր զաթ օլմամասը, վէ պուրաեա ճէլպիյլէ, եէրինէ էհլիյէթլի վէ լիեագաթլը պիր զաթը իրալինէ լիզում պուլունմասը պիլտիրիլմիշտիր։

Պիթլիստէն, Խաչ Մանուկեան Աւետիս աղա Նամ շախս ալէյհինտէ, մէրզումուն օրատան պայիտ գելընմասը իսթիհասընը շամիլ, Բաթրիգխանէյէ պիր գրթա թէլէկրաֆ կէլմիշ տիր։

ԻԼՄԻԷ

ԻԼՄԻՆ ԼԻԶԻՄԻՒ

Վէ

ՍՈՒՐԷԹԻ ԹԱԼԻՄԻ

«Պիր քիմսէ Նէ գատար
«ալ եատէ պիլսէ, օլ գա-
«տար զիեատէ միւդթէ-
«տիր օլուր։»

Իշպու ճիւմէ մէտէնիէթին թէքմիլ թարիխինի մուխթասար սուրէթտէ չամիլ տիր։

Օգուեուպ եազմաղա, վէ ազ չօգ հիսապ պիլմէկէ միւսաիտ օլան թահսիլաթ, ֆիլհագըգա ճիւզիյաթ նէվինտէն տիր. ֆագաթ, մէզքուր մալիւմաթլարա աշինա օլան զաթըն, օսլարտան մահրում պուլունան էշխաս իւզերինէ թէֆէվվիւզ իտէճէք պիր ճիհէթի եօդ մաւ տուր։

Օգումագ պիլմէեէն շախս, հէր թէսաուիֆ իթիֆակի առէմ թարաֆընտան, հէր վագթ իչիւն իղթիրլ օլունմագլըգ թէհլիքէսինտէն պէրի տէկիլ տիր։

Պախուուսս օգումագ պիլմէեէն պիր քիմսէ, սխէր պիր մահալլէ պուլունան էվվատընտան սլտրդը մէքթուպ միւէտատասընա քէսպի վուգուֆ իտէպիլմէք իչիւն, քէնտուսինի պիր շախսը սալինէ միւրաճաաթ մէճպուրիէթինտէ կէօրիւր։ Քէնտի ֆամիլեասընը էսրար վէ խէֆտեասընը, միւրաճաաթ իթտիլիզաթըն նաղարը իթթիլաընա արզ իտէր։ Եալընըզ պու տէյիլ, քէնտուսինէ միւրաճաաթ օլունան զաթ, հէմ սահիպի էսրարտան էվվէլ էսրարա վագֆի օլուր, վէ հէմ տէթպիէսի տէրէճէյի քիֆայէտէ տէյիլ իսէ, սահիպի մէքթուպ իլէ էյլենմէկէ տախի չէգեչը։

Ախէր տէֆա, բօլիչա տըր տէյուքէնտուսինէ պիր վարագբարէի ատիէ վէրիլտիքտէ, պիր հագիգի բօլիչա զանն իտէպիլէճէկի կիպի, պաշգա տէֆա տախի, քէնտուսինի սահիհ պիր բօլիչա վէրիլէճէք օլա, սըհհէթ էա տտէմի սըհհէթինտէ թէրէտտիւտ իտէր։

Ճէհալէթ, միւսաֆիրի օլտուղու զաթ իւզերինտէ ճէսարէթ վէ գուսրէթ պէրագմայըպ, մէրզումունը իգթիտարընը, օգումագ պիլէն, վէ պինապէրին ալտըղը մէքթուպլարը, ախէրին քիչնագարը վուգուֆունա գէյմագ մէճպուրիէթինտէ օլմասեան զաթըն իգթիտարընտան տահա աշաղը պիր տէրէճէեէ թէնզիլ ու թահվիլ իտէր։

Ռումուրու թիւճճարիէսինին իճապընճա, վէլէվ պիր միւատէթի գալէլէ զարֆընտա օլսուն, ախէրէն կիզզի թութուլմասը լազըմ կէլէն քէնտի մուհիմմ վէ նաղիք էսրարլարընը, քէնտի տէֆթէր վէ հիսապլարընը, վէ ըէք չօգ բարարլը գազանմասընա, եախօտ պէօյիւք զարարլարտան սագընմասընա եօլ կէօսթէրէն բիւյա թէլէկրաֆլարընը, ախէրինէ թէֆհիմ ու թէսլիմ իյտէմէմէք, օգումագ պիլմէզ պիր թիւճճարը եէտի իխթիյար վէ իգթիտարընտա տէյիլ տիր։

Տահաբ վար տըր, պիր թագըմտա թէլէզզիզաթը մէսէնիէտէն մահրում գալըր. զազէթա եա բիսալէ միւթալաասընտա միւգթէտիր օլմագ։ վէ չու հալտէ հէյեէթի պէյէրիյեէ իլլէ, վէ հէյեէթի պէյէրիյեէնին քէնտուսինտէն էվվէլ տիւշինիլմագ եազմըշ օլաուղու չէյլէր իլէ գօնուշմագ. պունլարտան իսթէֆտաէ, եախօտ պիր միւշքիլ եա քէտերինի օնունա տէֆ ու իզալէ իտէմէզ։

Քէնտուսինտէն մաթլուպ օլունան ամէլիեաթըն հիւսնի իճրասը իչին պիր քէօյիւյէ վէրիլմիշ օլան էօլչիլէրի զէհնինտէ հըզգզ իտէպիլմէք, օնուն իչին նէ միւշքիլ տէյտտիր։

Շայէտ պէօյլէ պիր քէօյիւ պաղը սըքարրշ կէօրմէք իւզրէ, շէհրէ կէօնտէրիրսէ, թատատու միգտարընն պէեանընտա նէ գատար միւշքիւլաթ չէքէր. պիրիսինէ վէրիլմէք իւզրէ, քէնտուսինէ, պիր միգտար ագչէ թէվմի օլունասա, էնայիրահատ մէկպուր սըքարրշլարընն նէվ վէ ճինսինի, միգտարու քէմիյէէթինի ֆիքրինտէ, միմքինի մէրթէպէ թէքրարլար։ Ֆագաթ, իճրասընա մէճպուր օլտուղու պու նէվ զարէթ վէ իգտամաթը, քէնտի զիհնինի իշղալ իտուպ, պուլանտըրմագտան պաշգա հիչ պիր կիւնա նէթիճէյի խապրիեէ միւճճեր օլմագ։ Եաչէտ միթթեատտիա քիմսէլէրէ բարա վերէճէք օլսա, միւշքիլաթը մէգքիրէ նէ գատար թէզայիւտ իտէր։ Եաչ հալտէ, շախսը մէրզումուն հիսապտինտա պիր քիմսէնին իգթիտարընտան նօգսան իգթիտարա մալիք օլտուղու։ վէ ինտան աղ ֆայտալի պիր ալէթ մէճապէսինտէ պուլունտուղու անյաշքմագտա տրր։

Վէլհասրա, ազ չօգ գալէմ թուրթապիէն պիր ատէմ (Էդիսընտէ) ուֆագ պիր գուվվէթ տահա մալիք օլմաղէ։ Ինճրա իտէճէկի մէվատտը մի խթէլեֆէեի, պիրէր պիրէր իշարէթ իտերէք, զիհնինի եօր-

մանաճաղը կիպի, տիլէտիկի զաթ իլէ տախի, տօղրուտան տօղրուեա, մուխթապերէ իտէպիլէճէկինէ, վէ պէրինի քէնտի էսարբնա վագըֆ իթմէք մէճպուրիէթինտէ օլմասը. զընա նէզարէն, էշխասը սայիրէտէն տահա զիեատէ մքխթար վէ միսթագիլ տիր։

Իսթիհսալը զարուրի օլան մալիումաթը մէզպուրէեէ աշինա օլան զաթ, օնտան մահրում պուլունան քիմսէտէն տահա զիեատէ իֆայի հիսսինի խըտմէթ իտէպիլէճէկինտէն, մալիումաթը մէզպուրէտէն հինի մահրումիյէթինտէ, հէրնէ միգտար իւճրէթէ միսթահագգ օլաճագ իտի իսէ, պիթթապի օնտան զիեատէյէ նայիզ օլուր։

Պահո իտէկէլտիկիմիզ մալիմաթը իպթիտայէ ասհապընը թէրքլէ, պիր աղ տա, սուրէթի միքէմմէլէտէ թալիմ ու թէրպիյէ օլունմուշ էրպապը ֆիրասէթէ աթֆը քէլամ իտէլիմ։

Ամէլիեաթը ճէսիմէ իտարէ իտէն, վէ չի բուհան զայրի նէմնէլէր իւզերինէ իճրայի հէօքմ իտիճի դամանկնէ մատարէ վէ թապիկէյէ աշինա օլան, վէ պիր վարագբարէի ատիյէ իւզերինտէ ուզուն պոյլու հիսապլար եաբտրգտան սօնրա՝ քէնտի բըլանլարընդն իճրասընտա ուգուլու պէշերէ հայրէթ վերէճէք թերթիպաթ ու թէրբիպաթը հասէնէ հուսուլէ կէթիրէն պիր միւհէնդիս, քէնտի էմիրլերի ալթընտա պուլունուպ տա, քէնտուսինէ, վէ տահա տօղրուսու քէնտիսինին մէյտանը ալանիյէթէ գօյտուղու ֆէնէ միւթավէթ իտէն ամէլէտէն 100 գաթ, 1000 գաթ, վէ պէլքիտէ 10,000 գաթ զիեատէ միւգթէիր պիր գուվվէթ, պիր գըյմէթ, վէ իսթիհսալ իտիճի պիր ալէթ մէսապէսինտէ տէյիլ մի տիր։

Թէտավի իտիճի, վէ չիֆա վերիճի հէքիմին, վէ պէյն էլ նաս թէհատիս իտէն միւնազասթը, գավանինի մէվզուաեա վէ տհքեամը մէշրուաեա թէվֆիգան, քէմալի ասլ ու հագգանիյէթլէ թէսվիյէ իտիճի հաքիմ իլէ, միւնազասթը մէզքիւրէտէ, գանուն վէ հիքմէթէ մուվաֆըգ սուրէթտէ վուգու պուլան իտտաա եա միւտաֆասրյլա տավաեը գաղանըճը ավօդաթը, վէ էֆքեարը թալէպէեէ իլմ ու հիւնէր ճիլասըյլա ճիլա վերիճի միւսերրիս իլէ ումուրու մէմուրէսինի հիւսնիւ սուրէթտէ իտարէ իտիճի մէմուրան, վէ զայր օլակէլէն խամ կշեանընդն իմնադ վէ թասարրուֆունա եախօտ պիր չօգ ամէլէյի պիհուտէ էմէք վէ զահմէթտէն գուրթարմաղա մախսուս օլան եէնի պիր մաքինա միճիտտինին սէպգ իտէն խրտէմաթ ու արարը նաֆիա վէ մէրղուպէսինի տախի նազարը թէֆքքիւրտէն կէրի պըրագմամալը։

Պունլարընդն ճիւմլէսի տէ խրտեմաթը մէզպուրէնին հիւնիւ իֆասընտա նա՞սըլ գապիլիյէթ բէյտա իթմիշ տիրլէր։ Շիպահէ եօգ տուրքի, բէք չօգ չալըշմագլա, զիեատէճէ իթապը զիհն իթմէքլէ, վէ տահա տօղրուսու գաֆալարընը պիրէր մալիումաթ խազինէսի հայինէ գօյմազլա գապիլիեէթ բէյտա իթմիշ տիրլէր։

Էքսէր տէֆա, պունլար մատտէթն իսթիհսալը սէրվէթէ (¹) չալըշմաեը, ամէլիեաթը լազըմէնի էմրէտէրլէր, վէ ամէլիեաթը մէզպուրէնին սէպէպի միհնֆէրիտի, վէ մուհրի-քի միսթապիլի տիրլէր։

Մէսէլա, ԼԷՎԷՆ թէսմիէ իտիլէն, վէ էքսէրիա թիմուրտան եաբբլբպ եիւք գալտրրմազա մախսուս պուլունան մաքինանընդն միճիտտի, տաղլարը պիլ ֆիիլ նագլ իթմիշ օլմաեըպ, իլլա նէվի պէշերի, ալէթի մէզպուրէնին իկթիրաքնտան էվվելքի վուգու պուլան սարֆիեաթ ու մէսաիսինտէն աղ մէսարիֆ վէ քիւլֆէթլէ, նիչէ տաղլարը նագլ էտէպիլմէք հալինէ վաղ էյլէմիշ տիր։

Շու հալտէ, թալիմ ու թէրպիեէնին, էֆրատը էհալինին հէրտէրէճէսի իչին իսթիհսալ էտիճի միւհիմմ պիր ունսուր իտտուկինէ, վէ պու թալիմ ու թէրպիե նէ գատար զիեատէ օլսա, մահսուլաթ տախի օղ նիսպէթտէ չօգ օլաճաղընա, չիպահէ իթմէք ճայիզ տէյիլ տիր։

Շու վատիտէ բէք չօգ միսալ կէօսթերիլէպիվը իսէտէ, զաեէթ սատէ վէ զաեէթ վաղիհ պիր միսալ տահա իրատ իթսէք քեաֆի տիր։ Պիր ասքէր նէֆերի թարաֆընտան թահրիքի սիլահ օլունմասը բէք գօլայ, վէ սըրֆ մատտի պիր շէյ զանն օլունուր։ Հալ պու քի, ասքիր միեանընտա պուլունան ճահիլ պիր քեօյլիւեիւ, այիմ պիր զաթտան թէֆրիդ իթմէք գօլայ տէյի՞լ մի տիր։ Պիր մագասատը մուսպէնէ վասրլ օլապիլմէք իչին էն ալեա թարիգի թէֆէքքիւր վէ թայերին իթմէք ատէթի էհլի իլմ ու հիւնէրէ վիճուտին հարաքէթինտէ պիլէ գօլայլըգ վերիր։ Ճահիլ իսէ, պու գօլայլըղը անճագ միւտտէթի մէսիտտէ զարֆընտա էլատէ իտէպիր։

Իլմին, վէ իլմէ թէնվիր իտիլէն ֆիքրին գուվվէի մախսուսէսինի պիր սուրէթի մազիհէտէ կէօսթէրէն, վէ պալատէ զիքր ու պէեան օլունան միսալլար միեանընտա պիրտէ մաքինա իսթիրաք մէսէլէսի վար իտի։

Միւճէրրէտ ամէլէյի ճահիլէ տէյիլ, պելքի նուրու իրֆանլա միւնէվվէր օլան զաթլար տախի միւխթէրիաթը մէզպուրէի թասվիպ իթմէտի՞քտէն պաշգա, հաթթա օնլարընդն սէնատտէ իսթիմալընտան տօլայը պաղը քէրրէ տախի իզհարը էսէֆ իտէկէլտիքլէրի, միլէի միւթէվէտտինէ միեանընտա կէօրիլմիշ օլտուղունտան, մէսէլէյի մէզպուրէեի բէրատէի սիւքիւթ վերասընտա պըրագմաեալը։

(Տէվ-մ)

ՊԱՆՏԸՐՄԱՏԱՆ ՄԷԹՈՒՊ

Միւէլլիֆ,

Կէչէն աղօսթօսուն 19 ունճու չարշէնպիհ կիւնիւ, չէվքէթլու Փատիշահըմզ էֆէնտիմիզ Սուլթան Համիտ Խանը սանի հազրէթլէրինին ճիւլիսու հիւմայունլարընը թէպրիք իթմէք իչին, մէքթէպիմիզին քեաֆֆէի մէէմուրլարը, վէ էրքէք վէ գըզ շակիրտանը, հիւքիւմէթի մահէլլէ դօնաղընա կիտիպ, նազմաթ լէ թէզայեիւտի էօմրու իգպալը շահանէլէրի իչին ճէնապ Հագգա տուալար սունտուլար։

Պու կիւն հոգաբարձու էֆէնտիլէր իլէ խահէկեանը մէքթէպ, իզզէթլու Գայիմագամ պէյ Թարաֆընտան տավէթ օլունտուգտա, միմմիլէյհիմ Թարաֆընտան բէյիսիմիզ պուլունան Մանուկ էֆենիկլեան, պիզզաթ հուզուրի գայիմագամիեէ չըգըպ, շու ախիտէքի թէպլիղաթա նայիլ օլուր։

«Շէվքէթլու փատիշահըմզընն ճիւլիսու հիւմայունլարը սէպէպի իլէ, մէքթէպլիղ շակիրտանընդն թէպրիք վէ տուալարընը, օլ վագըթ, մախսուսէն, տէվրէթլու Վալի բաշա հազրէթլէրինէ թէպլիղ էտէրլէր, վէ ամէլիեաթը մէզպուրէնին սէպէպի միհնֆէրիտի, վէ մուհրի-քի միսթապիլի տիրլէր։

Մէսէլա, ԼԷՎԷՆ թէսմիէ իտիլէն, վէ էքսէրիա թիմուրտան եաբբլբպ եիւք գալտրրմազա մախսուս պուլունան մաքինանընդն միճիտտի, տաղլարը պիլ ֆիիլ նագլ իթմէք իչին, ալէթի մէզպուրէնին իկթիրաքնտան էվվելքի վուգու պուլան սարֆիեաթ ու մէսաիսինտէն աղ մէսարիֆ վէ քիւլֆէթլէ, նիչէ տաղլարը նագլ էտէպիլմէք հալինէ վաղ էյլէմիշ տիր։

Շու հալտէ, թալիմ ու թէրպիեէնին, էֆրատը էհալինին հէրտէրէճէսի իչին իսթիհսալ էտիճի միւհիմմ պիր ունսուր իտտուկինէ, վէ պու թալիմ ու թէրպիե նէ գատար զիեատէ օլսա, մահսուլաթ տախի օղ նիսպէթտէ չօգ օլաճաղընա, չիպահէ իթմէք ճայիզ տէյիլ տիր։

Շու վատիտէ բէք չօգ միսալ կէօսթերիլէպիվը իսէտէ, զաեէթ սատէ վէ զաեէթ վաղիհ պիր միսալ տահա իրատ իթսէք քեաֆի տիր։ Պիր ասքէր նէֆերի թարաֆընտան թահրիքի սիլահ օլունմասը բէք գօլայ, վէ սըրֆ մատտի պիր շէյ զանն օլունուր։ Հալ պու քի, ասքիր միեանընտա պուլունան ճահիլ պիր քեօյլիւեիւ, այիմ պիր զաթտան թէֆրիդ իթմէք գօլայ տէյի՞լ մի տիր։ Պիր մագասատը մուսպէնէ վասրլ օլապիլմէք իչին էն ալեա թարիգի թէֆէքքիւր վէ թայերին իթմէք ատէթի էհլի իլմ ու հիւնէրէ վիճուտին հարաքէթինտէ պիլէ գօլայլըգ վերիր։ Ճահիլ իսէ, պու գօլայլըղը անճագ միւտտէթի մէսիտտէ զարֆընտա էլատէ իտէպիր։

Իլմին, վէ իլմէ թէնվիր իտիլէն ֆիքրին գուվվէի մախսուսէսինի պիր սուրէթի մազիհէտէ կէօսթէրէն, վէ պալատէ զիքր ու պէեան օլունան միսալլար միեանընտա պիրտէ մաքինա իսթիրաք մէսէլէսի վար իտի։

Միւճէրրէտ ամէլէյի ճահիլէ տէյիլ, պելքի նուրու իրֆանլա միւնէվվէր օլան զաթլար տախի միւխթէրիաթը մէզպուրէի թասվիպ իթմէտի՞քտէն պաշգա, հաթթա օնլարընդն սէնատտէ իսթիմալընտան տօլայը պաղը քէրրէ տախի իզհարը էսէֆ իտէկէլտիքլէրի, միլէի միւթէվէտտինէ միեանընտա կէօրիլմիշ օլտուղունտան, մէսէլէյի մէզպուրէեի բէրատէի սիւքիւթ վերասընտա պըրագմաեալը։

Մէքթէպի էրմէնիեան
Հոգբ. Թարաֆընտան
Ա. Կ. Պէչէրեան

7 սեպտ. 1881
Պանտըրմա

ՉԱՐՄԱՆԱԼԻ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԵԿԵՂԵՑԻ ՄԸ

(Մանրամասնութիւն 4742 նումերոյ թերթի)

Ասկէ վերջը խօսակցութեան նիւթը յանձնաժողովին վրայ դարձաւ, և մենք խնդիր ըրինք իրեն ըսելով, թէ այս յանձնաժողովին գոյութիւնը ամօթ և նախատինք չէ՞ք սեպեր ժողովուրդին, պատասխանեց, թէ ինք մեզի պէս չհաւատար, ու միանգամայն յաւելցուցանելով ըսաւ, թէ մեր ուզելովը միայն յիշեալ մարմինին անդամոց փոփոխութիւն պիտի չըլլայ։ Բարի, ուրեմն ընդհանուր ժողով մը կանչեցէք, տեսնանք թէ մեծամասնութեան հաճութիւնը ի՞նչ է այս մասին, պատասխանեց, ո՛չ երբէք. քանզի մենք մարմին մը ունինք այդ նպատակին համար սահմանեալ, ու ընդհանուր ժողովոյ կարօտութիւն չկայ, և չենք կանչեր։ Մենք ասկէ առաջ ու այն ատեն աղէկ հասկըցանք, թէ մեր դիմացինը միահեծան մի է և իր երիվարն ալ իր կամքին ծառայեցնող և հետեւապէս մեր կեանքերը վտանգի տակ, ու անմիջապէս ձին քը ձգելով քաղաք վերադարձանք։ Իր ընթացքէն մենք քաջ տեղեկացանք, թէ այս անձը իր ճերմակ մազերէն և սպիտակ մօրուսէն չամաչելով իբր մենաբք կ'առաջնորդէ և կ'քաջալերէ յիշեալ տարտարոսական մարմինը։ Մի մեղադրէք զինքը, քանզի արդէն ըսի, թէ իր խելքին քառակուսի արմատը պակսած է։ Զինկեանէ չալար՝ Քիւրտ օյնար, ես այսպէս միահեծանի դիրք և ընթացք ունեցող եկեղեցւոյ ծեր չը տեսայ։ Ահաւասիկ ամեն մարդ պարզ կ'տեսնայ, թէ այս անձին վերջին առարկութիւնք հակասութիւնք են իր առջի ըսածներուն։ Եւ որով հետեւապէս կ'պարզէ թէ իր առջի ըսածները յայտնի սուտեր էին, թէ ինք բնաւ բանի մը պէտի չխառնուի։ Այս միահեծանին այսպէս գործելուն պատճառը, թէ ինք շարունակ ժողովուրդին վրան տիրել կ'ուզէ իբր բաբ, և ասոր այսպէս ըլլալուն ժողովուրդը քաջ հմուտ է։ Երկրորդ, թէ ինք քաջ գիտէ, թէ երբ յիշեալ մարմինին անդամոց փոփոխութիւն ըլլայ, նախ իր «խելացի» որդին պաշտօնընկէց պիտի ըլլայ։ Այս անձին վրայօք արդէն խօսեցանք, թէ այս մարդկութեան «տիպարը,» ինչպէս կ'փափաքի տիրել իր եղբօրը կամքին և աղատութեանը, բայց հայրը բնաւ չուզեր որ իր որդին պաշտօնընկէց ըլլայ. վասն որոյ այսպիսի յիմարական դիրք մը կը բռնէ իր սպիտակ մազերէն և ճերմակ մօրուքէն չամաչելով։ Զինկեանէ չալար՝ Քիւրտ օյնար, ես իմ կենացս մէջ այսպիսի պաշտօնեայ չտեսայ, «խելացի» ըսելուս զիս մի՛ մեղադրէք, քանզի իր ընթացքէն եւ գործքերէն պարտաւորեցայ իր խելքին խորանարդ արմատին հաշիւը առնել, բայց գործողութեան ժամանակ շարունակ պակաս գտայ, ինչպէս որ իր հօրը խելքին քառակուսի արմատը. ասկէ կ'հետեւի, թէ ասիկայ ընտանեկան ախտ մ'է։

Դարձեալ այս վերջերս, միահեծանը իր մօրուքը գրկած և երբեմն ալ իր ուսը առած քաղաք եկաւ (այսպէս ըսելուս պատճառը թէ իր մօրուքը շատ երկայն է) և խառնուեցաւ խնդրոյ մը, որ ժողովուրդէն անհատ մը ստորագրութիւն կը ժողվէր։ Այս վերջին արարքովն ալ առջի ըսածներուն դէմ գործեց և հետեւապէս իր սուտը երկրորդեց։ Թէ ինք բնաւ բանի մը պէտի չխառնուի։ Զինկեանէ չալար՝ Քիւրտ օյնար, ես այսպէս սեւ սուտ խօսող եկեղեցւոյ անդամ չտեսայ։ Ըսինք թէ քաղաք եկած ատեն խնդրոյ մը խառնուեցաւ և այդ խնդիրը կ'ուզեմ յառաջ բերել, որ հասարակութիւնը տեսնայ, թէ այդ խնդրոյն տիրողը հետ ի՛նչպէս վարուեցան։ Ժողովուրդէն որբեւարի մը ազգապետարանէն հրահանգ ունենալով իձեռին, որ եթէ այս տեղի ժողովուրդը հաճի, այս ինչ գումարը իրեն տրուի կալուածոց եկամուտէն, և ան ալ անշուշտ սա հետեւեալ խորհրդածութիւններով։

Առաջին, որբեւարիին այրը այս ժողովուրդին երէցը ըլլալով, որուն ընտանիքին կարօտեալ դիրքը ամեն կերպով իրեն կ'պատկանի, և անիկայ որուն կարօտութիւնը լեցունելու է, եթէ ժողովուրդը միջոց ունի այսպէս ընելու։ Երկրորդ, այս ժողովուրդը պարտական է այս ընտանիքին հոգ տանիլ, չէ թէ միայն որուն գլուխը իրեն երէցը ըլլալուն համար, այլ տարիներով իրենց ձրի երիցութիւն ընելուն համար։ Երրորդ, իրենց երէցը զիրենք կալուածոց տէր ընելու համար մեծ ճիդ և աշխատութիւն թափեց, ապա ուրեմն այդ կալուածոց եկամուտէն փոքր գումար մը տալ իր կարօտեալ ընտանիքին. իրաւունք խօսելով մեծ բարիք մը բրած չեն ըլլար անոր, երբ իրեն ճգամբը յառաջ եկած մեծ գումարին միայն չնչին տասանորդ մը տուած կ'ըլլան և ան ալ միայն մէկ անգամ։ Բայց այս չնչին տասանորդը յիշեալ ընտանիքին կարօտութիւնը նկատի առնելով, իր յարատեւ երջանկութիւնը կ'ապահովի։ Անշուշտ այսպէս խորհիլը և գործելը Եւրոպոյ և Ամերիկոյ բարեկիրթ աղգաց գործն է. բայց այս ժողովուրդին կարողութեանը մէջ ասիկայ չկայ, անոնք անհամակիր, անկարեկից և անբարեսէր են, հետեւապէս նախանձ, անձնասէր և ոչ ընկերասէր. նաեւ ոխակալ և ան ալ ցկեանս տեւելու պայմանաւ. թէպէտ և երէցը մեռած գացած է և իր բոլոր պակասութիւններն ալ հետը առած, բայց վերջին միահեծանը և ուրիշ մէկ քանիներն ալ երէցին դէմ ունեցած ոխակալութիւնին կ'շարունակեն իր ընտանիքին դէմ, և պիտի շարունակեն յաւիտեան, Զինկեանէ չալար՝ Քիւրտ օյնար, ես այսպէս սոսկալի և տարտարոսական ոխակալ քրիստոնեայ չտեսայ։ Որբեւարին իր խնդիրը առաջարկեց յանձնաժողովին, բայց որոնցմէ բացասական պատասխան ընդունեց. յիշեալ կինը ընդհանուր ժողովոյ բողոք բրաւ ըսելով, թէ յանձնաժողովին երկու անդամքիմ ընտանիքիս դէմ են, բայց նոքա պատասխանեցին, ինչ որ ասկէ առաջ կրկնեցին. մէկ քանի անդամ։ Այս որբեւարիին ճաքը հատած սկսեց ստորագրութիւն հաւաքել ժողովուրդէն, և ճիշդ այդ ժամանակին էր, որ միահեծանը եկաւ և որբեւարիին խնդրոյն բացասական պատասխանեց, մէկ քանիներն ալ սոսկեց իր ընթացքովը որ, նոյնը պատասխանեն, չըլլայ թէ յիշեալ կինն մեծամասնութիւն շահելով իր պահանջած գումարը առնէ։ Քանզի այս ծերն ալ մազէն և մօրուքէն չամաչելով երէցին ընտանիքին խիստ ոխերիմ թշնամի է, Զինկեանէ չալար՝ Քիւրտ օյնար, ես այսպէս բարբարոս ժողովուրդ չտեսայ։ Վերջին միահեծանը սոսկալի կեանք մը անցուցած է, որ գրեթէ իր կենաց օրերուն մեծ մասը կռիւներով, վէճերով, գանգատներով և տրտունջներով, ու շարունակ եկեղեցիէն բաժան մնալով։ Այս անձը այսպիսի ընթացք մը ունենալուն համար, երէցը պատճառ կը բռնէր ըսելով, թէ անիկայ միահեծան մ'է, այս վերջին ըսածին հաւանութիւն կուտամ։ Բայց խնդիր կ'ընեմ իրեն ըսելով. թէ ինչո՞ւ համար երէցը իրեն սիրելի էր և խիստ բարեկամ, երբ ինք գրածախութեան պաշտօն կ'վարէր։ Բայց երբ միսիոնարք պաշտօնընկէց ըրին զինք, նոյն ատեն սկսեց երէցին ոխերիմ թշնամի ըլլալ, որ գուցէ այս թշնամութիւնը 25 տարիներէ ի՛վեր է։ Ինչո՞ւ համար երէցին դէմ թշնամացաւ։ Նախ խորհեցաւ, թէ ինք պաշտօնընկէց եղաւ երէցին միջոցաւ։ Երկրորդ, խորհեցաւ՝ որ եթէ երէցը ուզէր, իր պաշտօնը կ'վերանորոգէր, խեղճ և ողորմելի քրիստոնեայ, բնաւ չը յիշեր միսիոնարական իրողութիւնը կամ որոշումը, թէ «երկինք և երկիր անցցեն, և բանք միսիոնարաց ոչ անցանիցեն.» Զինկեանէ չալար՝ Քիւրտ օյնար, ես այսպէս վերջին աստիճանի ոխերիմ և ոխակալ քրիստոնեայ չտեսայ։ Երրորդը և չորրորդը, ասոնք ալ եկեղեցիին ծերերն են, թէպէտ և առաջին երկուքին չափ հին չեն։ Ասոնք բաւական խելացի և օրէնք ճանչցող, բայց միահեծանին ահէն, իրենց միտքը և կամքը իրենց չէ, այլ միահեծանինը, և ամեն բանի մէջ անոր ուզածը և վճռածը ըլլալու է. իսկ թէ որ չէ, կըռկըռ մ'է կ'ծագի

(¹) Էգոնօմի բոլիթիք լիսանընտա սէրվէթ լուղէթի, պիր թագըմ ալթուն վէ կիմիւշ մալիքիէթ մանասընա օլման ըպ, անճագ ֆայիտէ վէ գըյմէթ խասսէլէսի ճամի օլան չէյլերին քեաֆֆէսինէ տախի «սէրվէթ» ըթլաղ օլունուր։

Պինապէրին, Էոնիհուալ Սերվիս տիմէքլէ, ֆայիտէսիզ վէ գըյմէթսիզ չէյլերէ նաֆի վէ գըյմէթտար իթմէք, վէ եախօտ զաթէն նէֆ ու գըյմէթի վար իսէ, օնլարը արթըրմաղ մանասընը ամլամալը պը։

և յաւիտեան կ'չարունակէ, ու թէ մնարքը վերջին երկուքը յաւիտեան կ'հալածէ։ Այս պատճառաւ ասոնք իրենց դիրքը և ազդեցութիւնը կորսնցուցած են, և իրենցմէ ստոր եղողներուն ստրուկը եղած են։ Վասն որոյ երեսպաշտութեամբ կ'խօսին յանձնաժողովին և երկրորդին նաեւ ուրիշներուն, եւ կը սպասեն յանձնաժողովին և միահեծանին արքունի հրամանացը, որ տեսնան թէ ինչ շանթային և կայծակնային հրամանք պիտի պորտկան։ Ա՛հ, միահեծան խելքիդ երանկեան և միւնոյն ատենը տարանկեան զսպանակը և սեպը սիրեմ, նաեւ միջատը, կեսը և կոկորդիլոսը, ինչու որ խելքիդ այս մասանց քանակութիւնը անթերի են։ Բայց կ'ցաւիմ ըսելու, թէ խելքիդ քառակուսի արմատը պակաս է։ Զինկեանէ չալար՝ Ռիւրա օյնար, ես այսպէս երեսապաշտ եկեղեցւոյ ծերք և հեռեւապէս զարմանալի առաքելութիւն և տարօրինակ եկեղեցի մը չտեսայ։

ՀԵՏԵՒՈՒԹԻՒՆՔ

Առաքինի անձը ոչ մարդոցմէ և ոչ ալ Աստուծմէ կ'վախնայ, բայց վատը իր շուքէն կ'երկնչի և ուրիշները դեռ զինք չհալածած, նա թափառական Հրէային դիրքը կառնէ։ Առաքինի անձը ամէն բանի մէջ հաւատարիմ է, իսկ վատը և ոչ մէկ բանի մը մէջ։ Եթէ առաքինի մարդուն բոլոր աշխարհի հարստութիւնը տաս, նորա սիրտը և հոգին չես կրնար շահիլ, եթէ իսկապէս նորա պատուականութիւնը և ազնուութիւնը ճանաչած է, նա պատրաստ է իր կեանքը զոհել առաքինութեան համար քան թէ աշխարհի բարեաց։ Խելացի մարդը յաւէտ կ'լռէ քան թէ կ'խօսի։ Իսկ յիմարը շարունակ կ'խօսի և երբեմն ալ կ'բարբաչէ։ Խելացի անձը բարեկիրթ և բարեսէր անձանց ընդհանուր սահմանը կ'ճանաչէ և որուն համեմատ կ'գործէ. իսկ յիմարը իր աչքերուն առջեւն խիստ իմաստուն երեւնալուն համար, իր սահմանը կ'յարգէ, իսկ միւսը ոտից կոխան կ'ընէ։ Իմաստուն մարդը խելացիին յարգը կ'ճանաչէ, և կ'պատուէ զայն խոպառ. իսկ յիմարը կ'կարծէ թէ նա է յիմարը և ոչ թէ ինք։ Խելացի մարդ իր ընկերին յաւէտ բարիք կ'կամի, ու զուարթացուցիչ և քաջալերող լրաց մունետիկն է, իսկ յիմարը շարունակ չարիք կ'կամի իր ընկերին, և հեռեւապէս սուտ լուրեր կ'հրատարակէ աշխարհին։ Յիմարը իր յիմարութեանը մէջ բբռնելու համար սասակիկ յանդիմանէ զանիկայ, որ ինքզինք իմաստուն չկարծէ։ Յիմարը աշխարհին բարբրութեանը, երջանկութեանը և ազատութեանը համար բոլորովին անփոյթ է, նա միայն իրեն համար կ'ապրի, և իրմէ դուրս ուրիշ գոյութիւն չճանաչեր։ Ի վախճանի եթէ յիմարը վերջին աստիճանի յանդգնի, չփանայ և փքանայ յայնժամ միով բանիւ կ'ըսեմ և կ'վերջացունեմ, թէ նորա կռնակին խարազան պէտք է։

Ծ. ԳԷՈՐԳ ՑԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ՀԱՇՈՒԵԿԵՑԻՈՒ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ԸՆԿ.

1879 ՄԱՅԻՍ 1 Է ՄԻՆՉ

3 31 ՅՈՒԼԻՍ 1881

ՀԱՄՈՑԹՔ

Բաժնեգինք անդամակցաց	15,638
Հանգանակութիւնք	36,131
Պարահանդէս	28,634
Լսարան	438
Այլ եւ այլք	275 50
Տպագրականք 533(1) Հայ լեզուի և Ֆաւուստի վաճառմանէ	2,114
Տոկոս Մեծ. Տեարց Խ. Ա. Հաճեան և ընկ. քով եղած դրամին 6 0/0 տոկոս մինչ ց'30 Յունիս	2,195 50
	85,426

ԾԱԽՔ

Թղթակ.–Ուսուցչաց թոշակք	9,146 50
Տնտեսուհւոյ և ցրուիչի ամսական	1,441 50
Այլ Ե այլ.–Դասագիրք	581
Թուղթ, գրիչ, մելան ևն.	853 50
Ձեռագործի և դպրոցական պիտոյից	2,170
Աֆուխ և փայտ	620
Կարասեաց դին	1,630 50
Վարձ.–Վարձք դպրոցին մինչ ց'27 Մայիս 1882	7,104 25
Ուսուց.–5 գիշերօթիկ աշակերտուհեաց ուսուցիչ	3,425 50
Տպագրական. – Տոմսակաց, կանոնագրի, նամակաց	2,790
1500 օրինակք Հայ լեզուի տպագրութիւնք	714
1000 օրինակք Ֆաւուստի տպագրութեան	1,076 50
Նուէր.–Հայաստանի սուվեյից	1,935
	33,488 25
Մեծ. Տեարց Խ. Ա. Հաճեան և ընկ. քով Լ. Օ. 441–62 50 վեց առ 0/0 տոկոսով	47,171
Ընկերութեան գանձապետին քով պատրաստ գրամ	4,766 75
	85 426

Հաշուակալ
Շ. Թ...

(1) Մնայ վաճառելի 1067 օրինակք Հայ լեզուի. 900 օրինակք Ֆաւուստի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԱԶԳԱՑԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԵՍՉՈՒԹԵԱՆ

Գարակէօմրիւկի Թաղական խորհուրդը՝ Թաղային սնտուկին մատակարարութեան հաշուեցոյցն որ կսկսի 1880 յունվար 1է և կը յանդի ցվերջ դեկտեմբերի նոյն տարւոյ.

Նոյնպէս Պէյքօղլի Թաղական խորհուրդն՝ իւր պաշտօնատարութեան հաշուեցոյցն՝ սկսեալ 1379 յուլիս 22էն մինչեւ 1882 դեկտ. 31.

Տնտեսական տեսչութեան մատուցած են ըստ օրինի և սոյն հաշուեցուցակաց պարունակութիւնը տոմարաց հետ բաղդատուելէ յետոյ՝ անոնց յար և նման և կնքեալ օրինակներն իւրաքանչիւր եկեղեցւոյ բակը կախուած են ի տես ժողովրդեան։

Տնտեսական տեսչութիւնն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ կը հրաւիրէ զթաղեցի ազգայինս, որ իրենց բնակած թաղին եկեղեցւոյն վերաբերեալ հաշուեցուցակին վրայ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն եթէ ունին, ներկայ ծանուցմանս թուականէն մինչեւ 21 օր պայմանաժամաւ փութան գրաւոր կերպիւ ներկայացնել Տնտեսական տեսչութեան, որ այնուհետեւ պիտի կատարէ հաշուոց մանրամասն քննութիւնը։

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան
Տնտեսական Խորհ.

12 սեպտ. 1881 (ԿՆԷ)

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ՏԱՃԿ. ԼԵԶՈՒԻ

Պ. Պ. Գալշեանէ

Հեղինակին սոյն գործն երրորդ անգամ տպագրուած է Միւհէնտիսեան ընտիր տառերով, յանուն «ՀԵԳԱՐԱՆ և ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ ՕՍՄ. ԼԵԶՈՒԻ»։

Գին 5 ղուրուշ

Կը գտնուի ամէն Հայ գրավաճառաց քով։

Կեդրոնատեղին է Դաֆֆաֆեան գրատուն։

ԻԼԱՆԱԹ

ԷՎԴԱՖԸ ՀԻՄԱՑԵՈՒՆ

1 . . 36000, Պէյօղլունտա Ալթընճը տայիրէ գարշըսընտա պէր մուհիպը խարիթա եիւզ եիկիրմի զիրա պիր զրթա արսայի վագֆիէ (1)։

2 . . 45000, Պէյ ղլունտա Ալթընճը տայիրէ գարշըսընտա պէր մուհիպը խարիթա եիւզ էլի զիրա պիր զրթա արսայի վագֆիէ։

3000, Ալի պէյ գարիէսի հուտուտու տախիլինտէ Քեաղըտխանէ ճատտէսինտէ Պահարիէ Նամ մահալտէ Ֆիլ քէօրբիսի Թարաֆընտա պէր մուհիպը խարիթա իւչ եիւզ օթուզ զիրա պիր զրթա արսայի վագֆիէ։

8000, Ալի պէյ գարիէսի հուտուտի տախիլինտէ Քեաղըտխանէ ճատտէսինտէ Պահարիէտէ վագը պէր մուհիպը խարիթա սէքիզ պին եէտի եիւզ էլի զիրա պիր զրթա արսայի վագֆիէ։

15000, Եինէ մահալը մէզքիւրտէ Քեաղըտխանէ ճատտէսինտէ պէր մուհիպը խարիթա օն ալթը պին պէշ եիւզ եիկիրմի սէքիզ զիրա պիր զրթա արսայի վագֆիէ։

45200, Պահէք գարուսունտա Հուպեար մահէլլէսինտէ Համիտիէ իմարէթը ամիրէսինէ մուրթասըլ էլի տէօրթ զիրա պիր զրթա արսայի վագֆիէ։

16 . . 2500,000, Պէյիւքտէրէ գարիէսինտէ վէ ճատտէսինտէ սէքիզ եիւզ զիրա արսատա մէպին օն ալթը օտա վէ իքի սուֆա վէ իքի գուեու վէ սէքիզ պին իքի եիւզ զիրա պաղչէի միւշթէմիլ Շեէպեար լօգանթասը տիմէքլէ մաարուֆ ախշապ պիր պապ հոթէլ։

Պալատէ մուհարրիր արսալարը իւչ մահ զարֆընտա մուայէէն օլան եէտի հաֆթա միւտտէթը իլանընտան իքինճի իլան միւտտէթի օլան տօգսան եէտի սէնէսի իլուլուն օն տէօրտիւնճիւ բազար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն չէհրը մէզքիւրին եիկիրմի սէքիզինճի բազար իրթէսի կիւնիւնէ տէկին օն պէշ կիւն միտտէթլէ միւզայիտէսի իճրա զրլընճաղընտան զամի իլէ թալիպ օլանլարը գըյմէթը մուխամմինէնին էօշրիւնէ միւսավի փէյ ագճէսինի միւսթասհիպէն էյեամը մէզքիւրէտէ մահկիւլաթ տայիրէսինէ կէլիպ փէյ ագճէլէրինի թէսլիմը խազինէ իտէրէք միւզայիտէսինտէ պուլունմալարը լազըմ կէլէճէկի իքինճի տէֆա օլարագ իլան օլունուր։

Ֆէյ 13 իյուլ 97

Իմարէթի ամիրէ վէ խոսթախանէ իչիւն տօքսան եէտի սէնէսի իլուլի իպթիտասընտան թշրինի էվվէլի զայէսինէ գատար իւի այլըգ լոզուսի օլան ալթը եիւզ գրյէ Սիպիր եաղընընն էամանի լիրա եիւզ զուրուշ հիսապի իլէ պէհէր այլըգընընն թէսլիմի իլէ սուրէթինին թանզիմինտէ իթա գրլընմագ շարթ վէ գոյյուտը սայիրէսի իլէ, իճրա օլունան միւնագասատա, պէհէր գրյէսի օն իքի զուրուշ օն պէշ բարատա թալիպի իւհտէսինտէ պուլունմազին, վէ իչպու իլուլ բումինին օն ալթընճը չարշէնպիհ կիւնիւ սասթ տօգուզտա գտրարը վիրիլէճէկինէ պինայէն, վագթը մէզքիւրտէն էվվէլ ֆիլտիը մէզքիւրէտէն թէնզիլի իլէ թալիպ օլանլարընն, վէ իրիէսի բէնչչէնպիհ կիւնիւ տախիլ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ բազիպ պուլունալարընն էվգտֆը հիւմաեռ ն մէճլիսի խարէսինէ կէլմէլերի։

Ֆի իյուլ 13 սէնէ 97
վէ ոէֆէր 2 սէնէ 98 3—3

Վէֆա մէ.յանընտա 6½ նոմէրօլու խանէտէ սաքին, շէ.յիս Հասան պէ.յ հէր նէվի աղրըյարը, եանի պաշ վէ կէօզ, վէ տիշ վէ գուլունճ, միտտ, սանճը, հէր տիրլիւ հէքլ ու թահմիլ օլունմազ աղրը վէ սրզրյարը տէֆ վէ իղալէ իտէճէկի կիպի, սայիր խասթալըգլարա տախի, վէ խուսուսու իկէ սարա, տիվանէ, մէրազ եա գարա սէվտա, նիւզուլ, եանի տամիա, աղրը վէ եիւզիւ չարբրլմագ, վէ սայիր իլէլի տիմաղիեէ, վէ սէքէր իլէթէլէրինէ, վէ էքսէրի գատընլարա արիզ օլան եիւբէք չարբրընթրը, վէ պայկընլը, վէ չօճու ղուսօլմաեան, էվիատը եուշամաեան, վէ սայրը գատըն խասթալըգլարընա, վէ չօճուգլարա արիզ օլան հէվալէ, վէ սայիր չօճուգ խասթալըգլարընա, վէ վէրէմ իլէթինէ, վէ զամի իլէ ճէպ, վէ էօքսիրիւք. վէ պասուր, վէ սրբրաճա վէ ճիմէ պիլինմէզ խասթալըգլարա, վէ ճիմէ.լէ եարալարա, էֆէնտիի միւմանէ.լէ.յհ ճիւմատան մատատա, օղ ուլուպ, վէ եա պագաճաղը, մա մաֆիհ միւտտէթի զալիէ զարֆընտա պի իզն Ալլահու թաալա էլի օլաճագլարը, վէ միւբաճաամ իտէճէք խասթէկեան մէճմուն օլաճագլարը իլան օլունուր։ 9—10

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ Ց. ՁԱՔԸՐԵԱՆ

Գալաթա, Գարակիւղ մաքսատան փողոց, թիւ 16

Սոյն նոր բացուած թղթավաճառանոցին մէջ կը գտնուին գրասենեակի և դպրոցական ամեն տեսակ պիտոյք. Հայերէն և օտար լրագիրք, սիկարի թուղթ, նաև նորահնար «նուպեան» ըսուած կօշկաներկը. խիստ չափաւոր գիներով։

AGENCE DE BANQUE ET DE CHANGE

ՀԻՉ ՊԻՐ ՇԷՑ ԴԱՑՊ ԻԹՄԷՄԷՔ ՄԱԳՕԼԷՏԻՑԼԷ ԲԻԱՆԳՕԵԱ ՀԻՍՍԷՄԷՆՏ ՕԼՄԱԳ

Բաղպէթլու միւշթէրիլէրիմի մէնուն իթմէք իւզրէ, թահթը թէէմինէ ալընմը օլարագ, 500 միլիոն ֆրանգ սէրմաեսի օլան Ասիրանս Ֆինանսիէր նամ շիրքէթ իլէ միւնասէպաթա կիրիշտիմ։ Մէզքիւր շիրքէթ. սէնէվի չէքիլէճէք գուրարար վասրթասըյլա, հէչ տէյլ իսկ, հէր պիլէթին ֆիւսաթը օլան 100 ֆրանգըն թէէտիեէսինի թէէմին իտէր, վէ օ հալտէ, հէր հանկը ճինս պիլէթ օլուր խսկ օլսուն, հիչ պիր ագչէ զայպ իթմէզ։ Մէզքիւր բիանգօ պիլէթլէրինտէն վէ եախօտ բրոմէսէրինտէն սաթրն ալմագ իսթէեէնլէրէ, սէնէվի չէքիլէճէք գուրարար վասրթասըյլա, պէհէրինէ տէրհալ 100էր ֆրանգ թէէտիեէ օլունմագ իւզրէ, Բարիսին Ասիրանս Ֆինանսիէր շիրքէթի պօնօլարընտան պիր վէ եախօտ տահա գիեատէ իթասրնա հազրըրմ։

Պու պօնօլար տա, պիր մըգտար ֆրանսըզ էսհամը ումումիեէսինին պիր մահէլլէ էմանէթէն գօնուլմուշ օլմասրյլա, թէէմին իտիմիշլէր տիր։ Պինաէն ալչէ մէզքիւր բիանգօ պիլէթ վէ բրոմէսէրինտէն վագը օլաճագ ադչէճ քեաֆֆէյի զարար վէ զիեանը թէէմին իտէրիմ։ Հէր քէս, հիչ պիր շէյ զայպ իթմէեէրէք, պինիմ բիանգօ պիլէթլէրիմ վէ բրոմէսէրիմին իւզրինտէ թալէինի տէնէեէպիլիր։

Սենեռ ռեօրն ռեֆա էռռաքը լէէլէճէ օլան Մաճարլէռան էրալէեէրինին 1870 սենէի էռռաքը.

ՊԻԻՑԻԻՌ ԻՌՐԱՄԻԵԷԼԷՐ. — 200,000 ֆիորին, 50,000 ֆիորին, 12,000 ֆորին
Սենեռ էռ.ռեֆա էռռաքը լէէլէճէ օլան Պառ Կրան ռոռէալեը էռռաքը.

ՊԻԻՑԻԻՌ ԻՌՐԱՄԻՑԷԼԷՐ. — 150,000 ֆիորին, 15,000 ֆիորին.
Սենեռ ռեօրն ռեֆա էռռաքը ռեշէռ օլանռաճէ օլան Ավէրիա էռհամը.

ՊԻԻՑԻԻՌ ԻՌՐԱՄԻԵԷԼԷՐ. — 40,000 ֆիորին, 20,000 ֆիորին.

Գալաթա, քէօրբիւ եագընընտա, Հալաճեան խանընտա Ն. 5 Ա. ԱՏԼԻԷ

ԱԼԷՔՍ ՎԷ ՍԱՀԻՀ ԷՄԿԻ ԳՕՆԵԱԳՏԱՆ ԶԷՇՆԻԵԱՊ ՕԼՄԱԳ ԻՍԹԷ՞ՐՄԻՍԻՆԻԶ

Շ ՊԱԾԻԷ Է ԳՕՄԲԱՆԵԻ

ՏԸ

ԳՕՆԵԱԳ

ՆԱՄ ՄԷՇՀՈՒՐ ՖԱՊՐԻԳԱՆԸՆ ԻՄԱԼ ԻԹՏԻԿԻ ԳՕՆԵԱԳՏԱՆ ՏԱՑԻՄԱ ՍԱԹԸՆ ԱԼԸՆԸԶ

Գուլունուր շարապ վէ միւսքիրաթ սաթան պաշլըճա թիւճճար մազազալարընտա, պիւյիւք պագգալարտա, կազինօլարտա, օթէլլէրտէ վէ սայիրէտէ.

Մէմալէէ մահրուռեռ վէ էլէլ եէնէռէէրէ

ՋԷՐՎԱԹԻ ՎԷ ՖԱՋԷԱ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Գալաթատա, Ատա խանընտա

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐՈՒ

Լօնտրա 28 սեպտ.

Ինկլիզ	գօնսոլիտ	99-¼
Էսհամը	Ումումիէ աշլյարը	16-3/16
»	» գարանտը	18-½
1865	Իսթիգրազը	18-¼
1869	»	17-5/8
1871	»	76-¼
1872	(Պօնտիւ Թրէզօր)	28-¾
1873	»	17-3/8
Օսմանլը	Պանգասը	19-½
Ռուսիա	Իսթիգրազը 1873	91-¼
Մըսրը	Իսթիգրազը պիրլէշմիշ	75-½
»	Իսթիեազլը (շրմէնտը.)	96-
Տէվլէթի	Ալիէնին 1877 Իսթիգրազը	91-¼
Տաիրա	սանիեէ	74-½
Մըսրըն	Բօշիլտ Իսթիգրազը	94-
1877	Մաճարիսթան էհամը	101-7/8
Դամպիօ	Բարիզ	—

Բարիս, 28 սեպտ.

Ֆրանսըզ	ֆոնտսու 3 %	84 30
»	» 5 %	116 82½
Էսհամը	Ումումիէ աշլյարը	16-60
»	» գարանտը	16-32½
1865	Իսթիգրազը	94-
1869	»	91-
1873	»	93-
Բուսիէլի	շրմէնտը. Թահվիլա.	53-50
Օսմանլը	Պանգասը	139-37½
Դրէտի	Լիոնէ	937-50
Ռուս	ֆոնտսու 5 % (1877	93-¾
Ռուսիանըն	Շարք իսթիգրազը	93-
Իթալիա	ֆոնտսու	90-50
Մըսրը	Իսթիգ. պիրլէշմիշ	382-50
Իսբանեա	Խարիսի Իսթիգրազը	26-¼
Գամպիօ	Լօնտրա իւզէրինէ	25-34

Բարիս, (Պուլվար) 28 սեպտ.

Ֆրանսըզ ֆոնտսու 5 %	116-17½
Էսհամը Ումումիէ	16-22½

Վիէննա, 28 սեպտ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիա	117-30
Բուսիէլի տէմիր եօլ Թահվիլաթը	25-70

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱԼԸ

Էսհ. Ումմ.	սեպտ. 18 ագչմ. գբ.	17- 7
» »	ռեպտ. 17 սպհ. աչ.	17- 3
» »	Էն եիւքսէք	17- 3
» »	Էն աշաղը	17- 6
» »	Սաաթ 5 տէ	17- 5
1863	Իսթիգ. (Մուքօն) 6 %. ֆ.	91-
1865	» » 6 %. ֆ.	86-
1869	» (Բիլնար) 6 %. ֆ.	85-
1872	» (Պօնտիւ Թրէզօր	28-
1873	» (Բիլնար) 6 %. ֆ.	85-
Բուսիէլի	շրմէնտրֆէր	52-½
Բաքար	ղուրուշ	61-¼
Հէվալէսիզ	»	70-
Ագչէ	ֆասիզի %	9-

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՅԻԵԱԹԸ

Գրէտի ժէնէրալ 6 %	7- 8
Սօսիէթէ ժէն 6 %	5-15
Իսթանպօլ Պանգասը	12-
Սօսիէթէ Օթօման	4-10
Թրամվայ 3 %	380-
Լավրիօմ (մատէն)	147-

ԱԳԶԵԼԷՐԻՆ ՐԻԱԶԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշտան	Ղ. Փ.
Ինկլիլզ լիրասը	109-15
Ֆրանսըզ ալթունու	87- 6
Բօլ	89-13
Գրիմից ալթունու	51- 5
Պէհլավ մէհմիտիէ	107-16
Մէթալիք	204-
Պէյլիք	207-½
Ալթըլըգ	123-½
Պագըր	680-
Գարպոն գայիմէսի գարիք	861-

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ՐԻԱԶԱՍԸ

Էն եիւքսէք	1040-
Էն աշաղը	1040-
Սաաթ 5 տէ	1040-

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ — ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ